

aktualności

KUJAWSKO-POMORSKI
OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
w Minikowie

BIULETYN INTERNETOWY

NR 1/2018 (140)

5 marca

BIULETYN

Kujawsko-Pomorski
Ośrodek Doradztwa
Rolniczego
w Minikowie
89-122 Minikowo
tel. 52 386 72 00
www.kpodr.pl
sekretariat@kpodr.pl

SPIS TREŚCI

Zimowe zagrożenia	1
Jaką odmianę zboża jarego wybrać?	3
Wczesne nawożenie zbóż ozimych	4
Wyniki pomiarów meteorologicznych	6
Notowania cenowe	7
Program azotanowy po nowemu	8
Relacje z konferencji KPODR	9
KPODR zaprasza	10

KPODR zaprasza

XXVI Forum Pszczelarzy
10 marca, Przysiek

Konferencja
Aktualna sytuacja w chowie owiec i kóz
16 marca, Minikowo

JARMARK WIELKANOCNY
24 marca, Przysiek

Konferencja
Nowoczesne rozwiązania w produkcji drobiu grzebiącego
27 marca, Minikowo

Więcej informacji na www.kpodr.pl.

PRODUKCJA ROŚLINNA

OZIMINY

Zimowe zagrożenia

Wielu rolników pamięta, co się stało w sezonie 2011/2012 (prawie całkowite wymarzenie rzepaku i zbóż), a także duże straty zimy 2015/2016, kiedy rolnicy martwili się, czy mrozy na przełomie roku nie zaszkodziły ozimynom. Układ pogody w obu wymienionych okresach był zbliżony, jednak z kilkoma ważnymi różnicami. Mrozy w sezonie 2011/2012 trwały znacznie dłużej, a spadki temperatur wynosiły nawet -25°C . Wystąpiły także dość silne wiatry, a wszystko bez okrywy śnieżnej. Takich niekorzystnych warunków później już nie było.

Trudno się jednak dziwić, że rolnicy martwią się o przezimowanie roślin, chociażby ze względu na koszty. Tym bardziej, że straty po zimie, nawet najłżejszej, występują zawsze, przy czym najbardziej widoczne są w rzepaku i jęczmieniu. Poza zjawiskami kłuskowymi, które zdarzają się jednak sporadycznie i obejmują duży obszar, straty pozimowe zawsze mają charakter lokalny nie tylko w znaczeniu regionalnym, ale także indywidualnym – tzn. występują w obrębie wsi, gospodarstwa, a nawet pojedynczego pola.

Przez kilka poprzednich lat z rzędu rolnicy mieli problem z siewami ozimin z powodu suszy i obawiali się, że rośliny nie przygotują

się odpowiednio do zimy. W bieżącym sezonie sytuacja jest inna. Obfite opady deszczu w drugiej połowie ubiegłego roku zlikwidowały deficyt wody w glebie, także w głębszych jej warstwach, i umożliwiły roślinom pobranie przed zimą odpowiedniej ilości składników pokarmowych, jeżeli zboże było zasiane w optymalnym terminie agrotechnicznym. Ze wstępnej oceny przed zimą wynika, że stan takich plantacji był dobry. Jednak rolnicy, który zamierzali zasiać zboże ozime nieco później, napotkali niespodziewany problem – nadmiar wilgoci w glebie, który opóźnił zbiory przedplonów późno schodzących z pól (kukurydzy na ziarno, późnych ziemniaków, buraków cukrowych na późną odstawę). Było zbyt mokro nie tylko dla zbiorów, ale i dla siewów. Część rolników w naszym województwie nie zdążyła zasiać zbóż ozimych (głównie w gospodarstwach posiadających bardzo dobre, ciężkie gleby).

To nie jest jedyny problem, jaki wystąpił w regionie w związku z dużą ilością opadów letnio-jesiennych. Okazało się, że mocno zagrożony jest rzepak. Choć warunki do siewów były sprzyjające, a wschody bardzo dobre, jesienne deszcze i chłody zahamowały wzrost rzepaku. Rośliny broniąc się przed nadmiarem wody, nie były w stanie pobierać prawidłowo składników pokarmowych i mimo

odpowiedniego nawożenia wykazywały silne przebarwienia, bardzo małe przyrosty masy i słabe tworzenie rozety liści, a w miejscach powtarzających się zastoisk wodnych (np. w koleinach) po prostu obumarły.

Poniżej przypominamy najważniejsze informacje dotyczące zimowania roślin uprawnych.

O zimotrwałości rośliny decyduje jej zdolność do zahartowania się, które następuje w warunkach stopniowego obniżania się temperatury. Dopiero znaczne spadki temperatur bez okrywy śnieżnej sprawiają, że rośliny słabiej przygotowane do zimy mają mniejsze szanse na przetrwanie. Zimotrwałość jest cechą złożoną, obejmującą odporność na: wymarzenie, wyprzenie, wysmalanie, wysadzanie roślin.

Wymarzenie następuje na skutek bezpośredniego działania mrozu na nieokryte śniegiem rośliny. Mrozoodporność zależy od gatunku i odmiany rośliny oraz jej zahartowania. Hartowanie polega na przejściu przez roślinę wewnętrznych przemian fizjologicznych i chemicznych. Do tego procesu potrzeba wszystkich składników pokarmowych. Największe znaczenie ma potas, jako istotny element stężonego soku komórkowego, który nie pozwala na rozerwanie komórek podczas mrozów.

Jeśli zimą nastąpi silne ocieplenie, rośliny mogą się rozhartować. Podczas okresowo bezśnieżnych zim, przeplatanych mrozami i odwilżami, lepiej sobie radzą odmiany zbóż o długim okresie jarowizacji. Bardziej podatne na wymarzenie są te rośliny, które jesienią nie zdążyły się rozkrzewić. Przemarzenie samych łodyg i liści nie zagraża jeszcze życiu rośliny; u zbóż dopiero zniszczenie węzła krzewienia powoduje ich zamieranie. Natomiast uszkodzenie nadziemnych części roślin może wiosną opóźnić ich rozwój.

Uszkodzone i osłabione przez mrozy rośliny łatwo są porażane przez grzyby chorobotwórcze i bakterie. Jeżeli nie mogą zregenerować tych uszkodzeń, z czasem wypadają. Na wymarzenie wywiera wpływ ukształtowanie terenu i warunki glebowe. Rośliny ulegają

silniejszym uszkodzeniom na wzniesieniach, gorzej zimują też na skłonach południowych niż na północnych, gdyż na przedwiośniu są tu silniejsze wahania temperatur i wegetacja rozpoczyna się wcześniej. Pewne znaczenie ma również kultura gleby. Zbita, niestrukturalna rola zwiększa niebezpieczeństwo wymarzenia z powodu słabszego wzrostu roślin jesienią oraz większych wahań temperatury gleby.

Najlepszą ochroną ozimin przed niską temperaturą jest puszysty śnieg. Już 10-centymetrowa warstwa śniegu skutecznie chroni rośliny nawet przed silnym mrozem.

Wyprzenie roślin zachodzi wówczas, gdy gruba warstwa śniegu pokrywa niedostatecznie zamrożoną glebę. Pod taką okrywą długo może utrzymywać się temperatura bliska zera (nawet podczas mrozów), przy której rośliny intensywniej oddychają niż wtedy, gdy ziemia jest całkowicie zamrożona. Proces ten przebiega w trzech etapach: najpierw rośliny tracą węglowodany, a jeszcze ich nie syntetyzują, później następuje rozpad białek i w końcu liście zostają porażone pleśnią śniegową. Temu zjawisku raczej trudno zaradzić; straty minimalizuje jedynie dobra kondycja roślin.

Wysmalanie następuje wtedy, gdy przy braku okrywy śnieżnej wieje mroźny i suchy wiatr, powodując wysuszenie roślin. Zamrożona gleba uniemożliwia pobieranie wody i roślina powoli zamiera, a jej organy nadziemne wyglądają jak spalone. Temu zjawisku też praktycznie trudno zapobiec; decydujące będą kondycja roślin i faza ich rozwoju.

Wysadzanie roślin występuje na przedwiośniu, gdy temperatura w dzień jest dodatnia, a nocą ziemia zamarza. Na glebach bogatych w próchnicę i gromadzących wodę dochodzi wtedy do uszkodzania i rozrywania korzeni, a nieraz do „wysadzania”, czyli wypychania ich na powierzchnię. Tutaj receptą może być unikanie uprawiania ozimin na glebach, na których do takiego zjawiska dochodzi.

Marek Radzimierski

Jaką odmianę wybrać?

Chociaż zima jeszcze trwa, warto zastanowić się nad wyborem odmian do siewu zbóż jarych. Należy brać pod uwagę nie tylko wielkość potencjalnego plonu, ale również warunki glebowo-klimatyczne gospodarstwa i stosowaną technologię uprawy. Ważnym aspektem jest możliwość ograniczenia kosztów ochrony roślin i spełnienie wymagań ochrony integrowanej dzięki użyciu odmian o zwiększonej odporności na choroby. Trzeba też uwzględnić to, że odrębne cechy odmian są ważne przy przeznaczeniu zboża na paszę, a inne cechy technologiczne wymagane są przy przetwarzaniu ziarna na mąkę, kaszę czy sól.

PSZENICA JARA zazwyczaj uprawiana jest dla uzyskania ziarna o wysokiej jakości wypiekowej. Gdy ma być przeznaczona na cele piekarnicze, najlepiej wybrać odmianę należącą do grupy technologicznej E lub A.

Oznaczenie grup odmian pszenicy:

- E** odmiany elitarne, o wybitnych cechach jakościowych
- A** odmiany o bardzo dobrych cechach jakościowych (wypiekowych)
- B** odmiany chlebowe o przeciętnych cechach jakościowych
- K** odmiany nadające się na ciastka (specyficzne)
- C** odmiany o złych cechach wypiekowych, przeznaczone na paszę i inne cele

Nie ma pełnej gwarancji osiągnięcia wymaganych parametrów jakościowych, natomiast prawdopodobieństwo ich uzyskania rośnie wraz z potencjałem genetycznym odmiany. Dlatego wysiew pszenicy z grup E i A daje znacznie większą szansę uzyskania dobrej jakości ziarna niż w przypadku odmian z grup B lub C.

Jeżeli gospodarstwo ma możliwość zarówno wykorzystania ziarna na paszę, jak i sprzedania go na cele piekarnicze – wybierać należy odmiany z grupy A, ewentualnie B, ale kierować się takimi czynnikami, jak wysokość plonowania, odporność na choroby, podatność na wyleganie itp. W przypadku osiągnięcia bardzo dobrych parametrów jakościowych i przy korzystnych relacjach cenowych pszenicę można sprzedać, a w razie nieuzyskania jakości wypiekowej – przeznaczyć na paszę lub inne cele.

PSZENŻYTO JARE jest gatunkiem zboża paszowego nadal trochę niedocenianym, chociaż jego uprawa może dać bardzo dobre wyniki w warunkach gleb przeciętnych i słabszych, zwłaszcza wtedy, gdy nie można było wysiać na czas ozimin. Duże znaczenie ma termin siewu pszenżyta jarego (jak najwcześniejszy), ze względu na nieco większe zapotrzebowanie na wilgoć oraz dłuższy okres wegetacji niż u pozostałych zbóż jarych (210-212 dni do dojrzałości pełnej).

Lista odmian zalecanych (LOZ) do uprawy na rok 2018
w województwie kujawsko-pomorskim
(zboża jare)

Lp.	Gatunek, odmiana	Okres badań w PDO	Rok włączenia do LOZ
Pszenica zwyczajna jara			
1	Arabella (A)	od 2011	2013
2	Goplana (A)	od 2015	2017
3	Harenda (B)	od 2014	2015
4	Nimfa (A)	od 2016	2018
5	Rusałka (A)	od 2016	2018
6	Tybalt (A)	od 2005	2007
Pszenżyto jara			
1	Dublet	od 2006	2007
2	Mamut	od 2016	2018
3	Mazur	od 2014	2015
4	Sopot	od 2015	2017
Jęczmień jary			
1	Basic	od 2011	2013
2	Ella	od 2012	2014
3	KWS Atrika	od 2013	2015
4	KWS Olof	od 2010	2011
5	KWS Vermont	od 2016	2018
6	Paustian	od 2016	2017
7	Soldo	od 2013	2014
Owies zwyczajny			
1	Bingo	od 2009	2010
2	Komfort	od 2013	2016
3	Kozak ^R	od 2017	2018
4	Nawigator	od 2015	2017
Owies nagonasienny			
1	Nagus	od 2011	2013

A – odmiana jakościowa, B – odmiana chlebowa
^R – odmiana wstępnie rekomendowana

JĘCZMIEŃ JARY uprawiany jest zarówno na paszę (w siewie czystym i mieszankach), jak i do celów browarniczych. Ważną wskazówką w wyborze odmiany są wymagania odbiorców. Na przykład, odbiorcy jęczmienia browarnego często określają, jakie konkretnie odmiany będą kontraktować czy skupować, ze względu na ich specyficzne właściwości niezbędne dla uzyskania określonej jakości słodu. Dlatego wybierając odmianę z listy browarnych należy kierować się nie tyle plonowaniem, co takimi cechami, jak wartość browarnicza, wyrównanie, zawartość białka. W przypadku jęczmienia problemu plonowania praktycznie nie ma, ponieważ odmiany browarne plonują podobnie jak pastewne. W ogóle jako gatunek jęczmień cechuje się tym, że zróżnicowanie plonowania odmian praktycznie nie przekracza 10%.

OWIES lubi wilgoć i niższe temperatury, dlatego wiosną powinien być siany jako pierwsze zboże jare. Kiełkuje już w 2–3°C, choć optymalną temperaturą dla szybkiego początkowego rozwoju jest 5–7°C. Uprawiany jest w siewie czystym i w mieszankach.

W przemyśle spożywczym owies służy do wyrobu płatków, kasz i otrąb. Ziarno nie nadaje się do wypieku chleba, bo nie zawiera glutenu, ale mąka owsiana często dodawana jest do ciasta chlebowego.

Owies ma wysoką wartość paszową. Jego ziarno jest najważniejszą paszą dla koni. Zwierzęta chętnie zjadają także słomę owsianą, ze względu na mniejszy niż w innych zbożach udział trudnostrawnego włókna. Owies jest więc jedną z podstawowych pasz objętościowych dla bydła, kóz i owiec. Plewy owsiane przewyższają wartością pokarmową słomę i są wykorzystywane również w żywieniu trzody chlewnej. Owies może być skarmiany także na zielono, sam lub w mieszankach np. poplonowych. Ze względu na właściwości fitosanitarne chętnie uprawiany jest w płodozmianach z dużym udziałem zbóż.

Warto zapoznać się z wynikami Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego (PDO)

dla województwa kujawsko-pomorskiego, które publikowane są zwykle w lutym-marcu przez Stację Doświadczalną Oceny Odmian w Chrzastowie. Na podstawie analizy wyników PDO co roku powstaje lista odmian zalecanych do uprawy na obszarze województwa, która powinna ułatwić rolnikom wybór odmian najbardziej dostosowanych do lokalnych warunków gospodarowania.

Ponieważ najnowsze odmiany przeważnie dopiero wchodzi na rynek, dostępność ich ziarna siewnego jest ograniczona głównie do gospodarstw prowadzących reprodukcję. Na nabycie nowości rolnik ma więc szansę dopiero po pewnym czasie. Dlatego warto mieć bezpośredni kontakt z gospodarstwami reprodukcyjnymi oraz sprzedawcami nasion. Dobrą okazją zasięgnięcia informacji odmianowej są także Dni Pola organizowane przez ośrodki doradztwa rolniczego albo bezpośrednio przez firmy hodowlane czy IHAR.

Marek Radzimiński

Wczesne nawożenie ozimin

Warunki pogodowe długo sprzyjały dobremu przezimowaniu zbóż. Mijamy nadzieję, że obecne spadki temperatur nie spowodują większych strat. Zaraz jak tylko będzie to możliwe, należy wejść w pole, aby rozpoznać gatunki chwastów, które trzeba będzie zwalczać, zwłaszcza na tych plantacjach, gdzie nie zastosowano herbicydu jesienią. Im wcześniej rozpoczęte odchwaszczanie, tym jego skuteczność większa.

Na początek po zimie najważniejsze będzie uzupełnienie braków pokarmowych w zbożach, a zwłaszcza pierwsze nawożenie azotem. Podejmując decyzję o wejściu w pole i ustalając wielkość dawki nawozu, należy wziąć pod uwagę stan roślin po przezimowaniu oraz poziom jesiennego nawożenia fosforowo-potasowego i magnezowego.

Od sierpnia 2017 roku cały kraj został uznany za obszar wymagający ochrony przed odpływem azotu ze źródeł rolniczych. Nie ogłoszono jeszcze nowego programu działań zapobiegających, a to oznacza, że wszystkich rolników obowiązują zasady określone dla dotychczasowych obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenie azotanami (OSN):

- nawozy azotowe (również wieloskładnikowe zawierające azot) można zastosować najwcześniej 1 marca;
- nawozy naturalne (obornik, gnojówka, gnojowica, pomiot ptasi i inne) nie mogą być wywożone na pola wcześniej niż 1 marca;
- nie wolno nawozić pól pokrytych śniegiem lub zalanych wodą;
- nie wolno nawozić pól zmarzniętych do głębokości 30 cm;
- nie wolno nawozić podczas deszczu.

Jeżeli pole nie jest pokryte śniegiem, zalane lub zamarznięte, to już w lutym można stosować mineralne nawozy fosforowe, potasowe, magnezowe czy wapniowe (pod warunkiem, że nie zawierają azotu).

Azot jest głównym składnikiem pokarmowym roślin, ale jednocześnie bardzo podatnym na straty w wyniku wymywania, ulatniania lub immobilizacji (wchłonięcia) przez mikroorganizmy glebowe. Jego ruchliwość w środowisku glebowym (a więc i pobieranie przez rośliny) jest wprost proporcjonalna do temperatury: im cieplej, tym jest bardziej dostępny dla roślin. Przy temperaturze nieprzekraczającej 0°C dostępność azotu jest praktycznie zerowa. Ważne jest zatem stosowanie go w takich dawkach i terminach, aby było to działanie racjonalne.

Pierwsze wiosenne zasilenie azotem ozimin jest najważniejszym zabiegiem agrotechnicznym, warunkującym ich potencjalny plon. Wiosną zaleca się co najmniej dwukrotne nawożenie azotowe zbóż ozimych. Pierwszą dawkę stosuje się w momencie wiosennego ruszenia roślin lub bezpośrednio przed tym terminem, drugą – tuż przed fazą strzelania w źdźbło. W niektórych technologiach, przy założeniu bardzo dużych plonów lub gdy rolnikowi zależy na wysokiej zawartości białka, daje się także trzecią (zwykle mniejszą od drugiej) dawkę azotu przed kłoszeniem.

Wiosną pierwszej dawki azotu nie wolno opóźnić i należy go podać w formie dobrze rozpuszczalnej w wodzie (saletra amonowa itp. nawozy zawierające azot w postaci amonowej lub azotanowej). Mocznik zawiera formę amidową, z której rośliny mogą korzystać dopiero po jej hydrolizie do formy amonowej. O długości tego procesu decydu-

je przede wszystkim temperatura (od 2 dni przy 30°C, do ponad 21 dni przy 5°C). Za-tem mocznik nie nadaje się do najwcześniej-szego nawożenia ozimin wiosną.

Wysokość wiosennej startowej dawki azotu w zbożach ozimych zależy od następujących czynników:

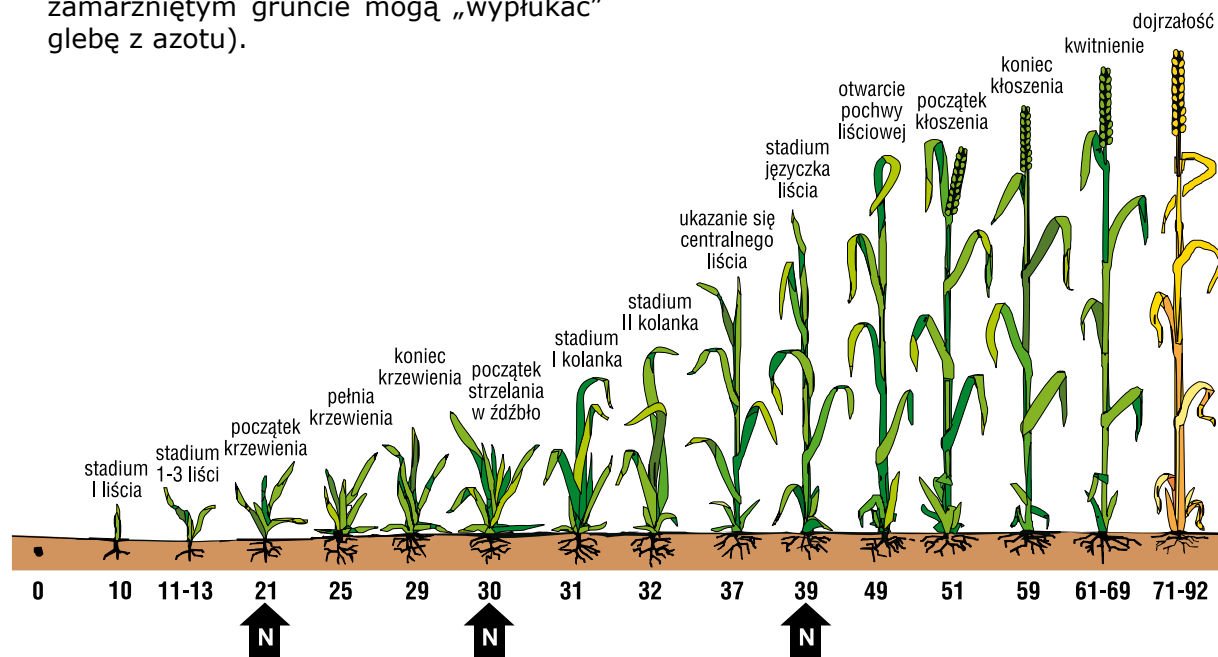
- gatunek i odmiana zboża (pszenica i pszenżyto wymagają większych dawek niż żyto i jęczmień);
- termin siewu oziminy (im wcześniejszy, tym więcej pędów kłonośnych wytworzonych jesienią i tym mniejsze zapotrzebowanie azotu na dokrzewienie);
- przedplon oraz jego nawożenie i plonowanie (np. po dobrze nawożonym rzepaku czy po strączkowych dawkę azotu można zmniejszyć);
- rodzaj i jakość gleby (na lepszych glebach wyższe plony i nieco wyższe dawki azotu);
- planowana wysokość plonu (bardzo wysokie plony wymagają trzech dość dużych dawek azotu);
- zasoby wodne gleby (np. obfite opady w okresie jesienno-zimowym przy niezamarzniętym gruncie mogą „wypłukać” glebę z azotu).

Na poniższym schemacie pokazano trzy okresy największego zapotrzebowania zbóż na azot:

- pierwsza dawka wczesnowiosenna kończy tworzenie pędów (krzewienie), zwłaszcza przy później sianych oziminach, ale przede wszystkim niezbędna jest ze względu na budowanie kłosek i kwiatków, co decyduje o wielkości kłosa;
- druga dawka kończy budowę kłosa i chro-ni przed nadmierną redukcją pędów i kłosek w kłosie (tzw. wielki okres);
- trzecia dawka uzupełnia ewentualne niedobory oraz dostarcza azot dla wytworzenia odpowiedniej ilości białka.

Wysokie nawożenie azotem ma sens tylko wtedy, gdy rośliny są dobrze zaopatrzone we wszystkie pozostałe składniki pokarmo-we oraz w wodę. Nadmierne nawożenie tym składnikiem zwiększa podatność na choroby i wyleganie, zachęca szkodniki do żerowania (zwłaszcza przy niedoborze potasu), może także pogorszyć jakość biologiczną ziarna.

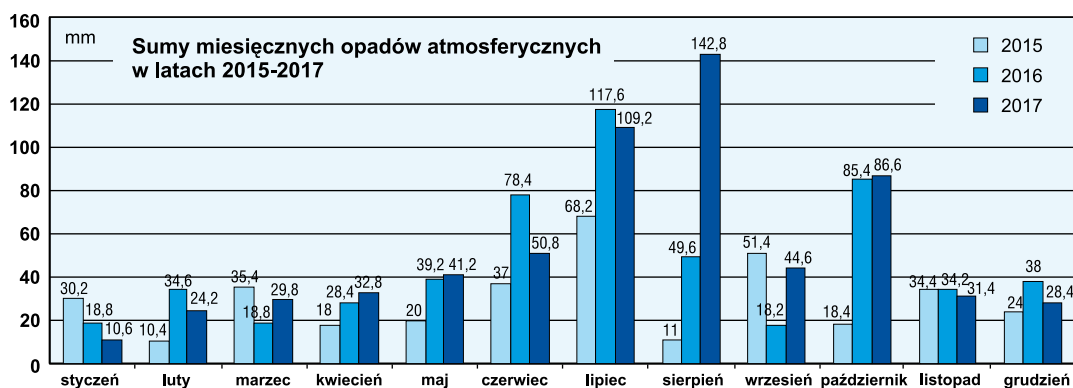
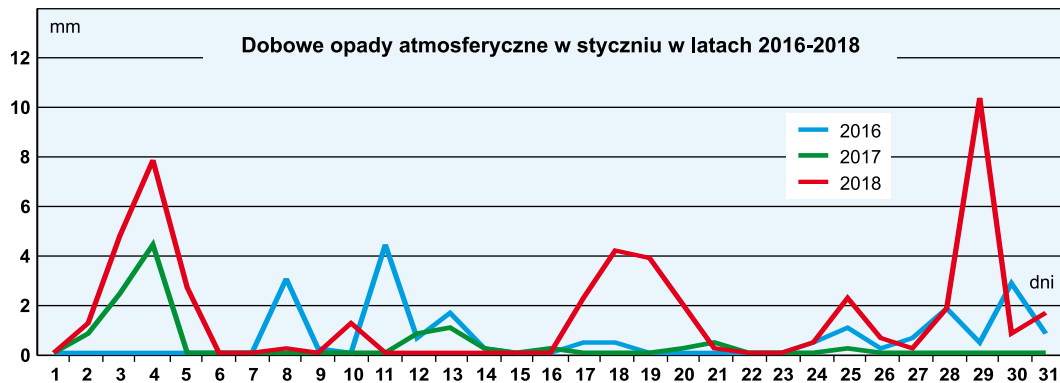
Marek Radzimierski

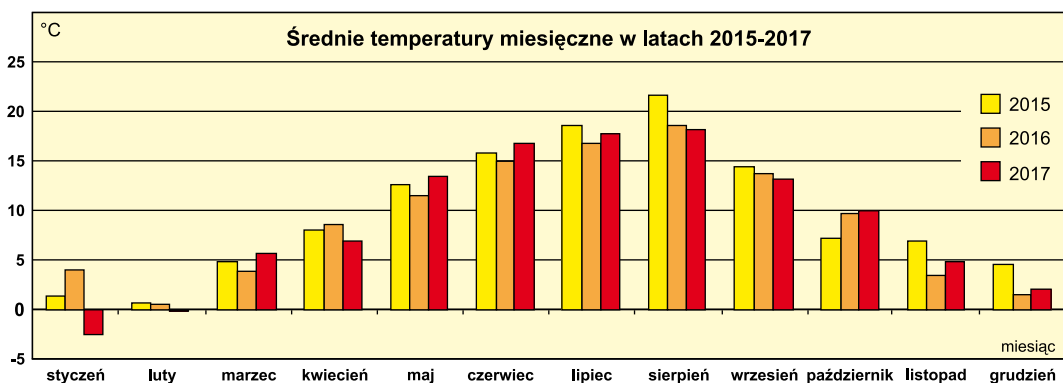
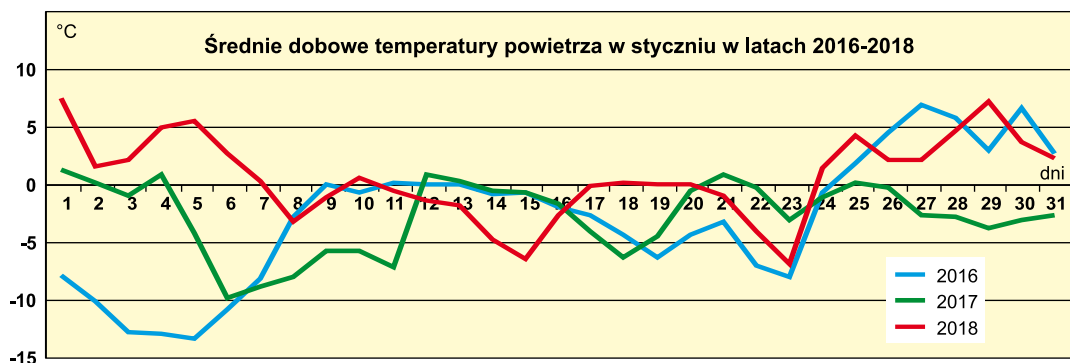
Okresy największego zapotrzebowania zbóż na azot

Opady

Temperatury

Ceny produktów rolnych i nawozów mineralnych

PRODUKT	ŚREDNIA 2017	STYCZEŃ 2018
CENY TARGOWISKOWE PODSTAWOWYCH PRODUKTÓW ROLNYCH*, zł/dt		
pszenica	79	68
żyto	63	65
jęczmień	76	76
pszenżyto	70	68
ziemniaki	86	87
CENY SKUPU ŻYWCA NETTO*, zł/kg		
żywiec wieprzowy	4,50	3,78
maciory	3,57	2,73
żywiec wołowy	7,52	7,90
krowy	5,07	5,50
CENY SKUPU ZBÓŻ NETTO*, zł/dt		
pszenica konsumpcyjna	66	62
pszenica paszowa	62	63
żyto konsumpcyjne	52	49
pszenżyto paszowe	57	59
jęczmień konsumpcyjny	58	65
jęczmień paszowy	57	60
CENY NAWOZÓW MINERALNYCH NETTO, zł/dt		
saletra amonowa 34%	107	108
mocznik 46%	134	127
superfosfat wzbogacony 40%	139	130
sól potasowa 60%	138	128
Polifoska 6	150	141

* na podstawie „Systemu Notowań” KPODR Minikowo: www.ceny.kpodr.pl

opracowanie: Aleksandra Tokaj

KONKURS dla rolników

Bezpieczne Gospodarstwo Rolne

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego zaprasza właścicieli gospodarstw rolnych do udziału w XVI edycji Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne. Od 2003 roku konkurs organizowany jest przez KRUS we współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Państwową Inspekcją Pracy. W 2018 roku jednym z organizatorów jest również Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. XVI edycja konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne uzyskała Patronat Honorowy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy, w Roku 100-lecia Odzyskania Niepodległości 1918-2018.

W piętnastu dotychczasowych edycjach udział wzięło ponad 18 tys. gospodarstw indywidualnych. Laureaci konkursu otrzymali atrakcyjne nagrody rzeczowe i finansowe – w ubiegłym roku zwycięzca został uhonorowany ciągnikiem o mocy 55 KM.

Konkurs jest jednym z wielu działań prewencyjnych prowadzonych przez KRUS na rzecz zmniejszenia liczby wypadków i chorób zawodowych rolników. Celem konkursu jest promowanie zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym. Udział w konkursie mogą brać zarówno duże, jak i małe gospodarstwa rolne.

Właściciele zgłaszanych gospodarstw mają okazję do zaprezentowania swoich warsztatów pracy i osiągnięć zawodowych, zdobycia cennych nagród, a także poddania gospodarstwa profesjonalnemu audytowi bezpieczeństwa pracy. Komisje konkursowe podczas eliminacji sprawdzają, czy w ocenianym gospodarstwie stosowane są zasady ochrony zdrowia i życia oraz czy wyeliminowane są zagrożenia wypadkowe. W skład komisji wchodzi specjalistów z zakresu bhp w rolnictwie, reprezentujący KRUS, ARiMR, PIP, ośrodki doradztwa rolniczego, OSP i inne instytucje działające w środowisku wiejskim. Zastosowanie się do ich rad i uwag przyczynia się do wyeliminowania wielu zagrożeń, a tym samym do zmniejszenia ryzyka wypadków i chorób zawodowych rolników.

Ważne daty:

- 31.03.2018 r. termin zgłaszania udziału w konkursie
- 25.05.2018 r. zakończenie etapu regionalnego konkursu
- 15.06.2018 r. zakończenie etapu wojewódzkiego
- 09-27.07.2018 r. wizytacja gospodarstw finałowych

wg OR KRUS w Bydgoszczy

Program azotanowy po nowemu

1 stycznia 2018 roku weszło w życie Prawo wodne, które reguluje m.in. kwestie odpływu z wodami azotu ze źródeł rolniczych. Dla wielu rolników nowe przepisy mogą oznaczać duże zmiany w sposobie gospodarowania.

Program ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych, zwany w skrócie Programem azotanowym, ma na celu ochronę wód przed nadmiernymi wpływami czynników biogenych z terenów wykorzystywanych rolniczo. Do 2016 roku program obowiązywał tylko na obszarach szczególnie narażonych (OSN), które stanowiły w naszym kraju 4,46% powierzchni wszystkich gruntów.

23 sierpnia 2017 roku została ogłoszona nowa ustawa Prawo wodne, zawierająca zapis o wprowadzeniu Programu azotanowego na terenie całego kraju. Jest to art. 104 ust. 1, który brzmi: „W celu zmniejszenia zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobiegania dalszemu zanieczyszczeniu opracowuje się i wdraża na obszarze całego państwa program działań”. Wspomnianym tu programem działań jest właśnie nowy Program azotanowy. Będzie on określał zasady stosowania nawozów azotowych, między innymi:

- środki i sposoby postępowania w procesach nawożenia i gospodarki nawozami azotowymi;
- sposoby dokumentowania realizacji programu w gospodarstwie;
- sposoby i terminy dostosowania gospodarstw do zapisów programu.

Proponowane środki i sposoby postępowania w procesach nawożenia i gospodarki nawozami ograniczą możliwość stosowania nawozów na glebach zamrzniętych, zalanych lub nasyconych wodą, przykrytych śniegiem. Ustalone zostaną strefy buforowe dla stosowania nawozów w pobliżu wód powierzchniowych i na terenach o dużym nachyleniu. W punkcie tym określone będą również:

- okresy, w których rolnicze wykorzystanie nawozów będzie dozwolone;
- dawki nawozów oraz sposoby nawożenia;
- warunki, w jakich nawozów stosować nie będzie można;
- warunki przechowywania odchodów zwierzęcych, pojemności i wielkości miejsc oraz sposoby obliczania minimalnego miejsca do przechowywania;
- planowanie nawożenia azotem roślin uprawnych;
- przeliczniki sztuk rzeczywistych zwierząt gospodarskich na DJP oraz sposoby wyliczania wielkości produkcji nawozów od zwierząt w gospodarstwie;
- maksymalna ilość azotu z nawozów pochodzenia zwierzęcego na poziomie 170 kg N/ha rok.

W Prawie wodnym określono czas, w jakim Program azotanowy musi być opracowany przez odpowiednie organy, które mają na to trzy miesiące od dnia ogłoszenia aktu (art. 567 ustawy). Z końcem października 2017 roku program został przekazany przez ministra środowiska do ministra rolnictwa w celu uzgodnienia zawartych w nim zapisów. Obecnie Projekt azotanowy znajduje się w konsultacjach.

Natalia Narewska

Foliówki za opłatą

1 stycznia 2018 roku weszły w życie przepisy wprowadzające nową opłatę recyklingową (ustawa z 12.10.2017 r. o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw). Nowelizacja skutkuje m.in. obowiązkowymi opłatami za opakowania foliowe. Nowe przepisy mają na celu wdrożenie europejskich regulacji, a konkretnie dyrektywy PE i Rady (UE) 2015/720 z 29.04.2015 r.

Zgodnie z nowym prawem, lekkie opakowania foliowe nie są już oferowane za darmo w punktach sprzedaży. Opłata recyklingowa jest doliczana do ceny torebki lub stanowi jej podstawową cenę. Do jej pobierania zobowiązani są hurtownicy lub właściciele sklepów oferujący takie torby. Opłata jest przekazywana na konto Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Opłatą recyklingową w wysokości 0,20 zł objęte są torby z tworzywa sztucznego o gru-

bości do 50 µm, czyli te najczęściej wydawane dziś w sklepach. Z opłaty zwolnione są bardzo lekkie torebki o grubości poniżej 15 µm (zazwyczaj do pakowania sprzedawanych luzem warzyw, owoców i mięs).

Nowe przepisy mają ograniczyć korzystanie z torebek foliowych. Cykl życia takiego opakowania jest bardzo krótki i szybko staje się ono odpadem. Wprowadzenie opłaty może skłonić kupujących do zastanowienia się, czy warto w to inwestować. Z pewnością przyczyni się do ograniczenia liczby foliówek na wysypiskach śmieci.

W ustawie mówi się także o kampanii edukacyjnej, obejmującej informowanie o prawidłowym postępowaniu z odpadami opakowaniowymi.

Po wprowadzeniu podobnych przepisów m.in. w Wielkiej Brytanii, Irlandii, na Łotwie, na Węgrzech, zużycie torebek foliowych w tych krajach znacznie się zmniejszyło.

Małgorzata Grabczyńska

KONFERENCJA

Nadarzyn

10 stycznia

O truskawkach w Nadarzynie

VII Targi Sadownictwa i Warzywnictwa w Nadarzynie koło Warszawy odbyły się 10-11 stycznia br. Organizowana w Ptak Warsaw Expo impreza branżowa zgromadziła około 300 wystawców. Podczas dwóch dni targowych zorganizowano siedem konferencji, w trakcie których wygłoszono 54 wykłady.

Osobną konferencję poświęcono truskawkom. Doktor hab. Zbigniew Jarosz z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie omówił temat **„Błędy popełniane w polowej uprawie truskawek i możliwości ich uniknięcia”**. Zdaniem wykładowcy, w uprawie truskawek najczęściej popełniane są błędy związane z wyborem i przygotowaniem stanowiska. Ciągłe pokutuje pogląd o małych wymaganiach glebowych tego gatunku. Polecane do uprawy odmiany deserowe do dobrego plonowania wymagają gleb żyznych, przepuszczalnych i przewiewnych. W rejonach o dużej sumie opadów stosować należy technologię uprawy na wałach, która polecana jest również na stanowiskach o wysokim poziomie wody gruntowej. Duże znaczenie w przygotowaniu stanowiska ma znajomość zasobności gleby, należy więc pobrać próby i zlecić ich analizę w akredytowanym laboratorium. Na tym etapie błędy mogą wynikać z niewłaściwego pobrania prób glebowych. Truskawka korzystnie reaguje na nawożenie organiczne. Zastosowanie przefermentowanego obornika umożliwia poprawę żyzności gleby. W przypadku braku obornika można wspomóc się nawozami zielonymi.

O technice stosowania środków ochrony roślin w uprawach truskawek w wykładzie **„Dobra ochrona to nie tylko najlepsze pestycydy”** mówił dr Grzegorz Doruchowski z Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach. Prelegent zaznaczył, że precyzja w naniesieniu środka ochrony roślin znacząco wpływa na skuteczność zabiegów ochronnych. Dobre efekty uzyskuje się stosując opryskiwacze z pomocniczym strumieniem powietrza (PSP), które umożliwiają dokładne pokrycie zwartego łanu roślin obniżonymi do 250 l/ha dawkami cieczy i wykonanie zabiegu podczas wiatru dochodzącego do 8-10 km/h. Pamiętać należy, że zwalczanie przedziorka chmielowca i roztocza truskawkowca wymaga wyższej dawki cieczy. Do zwalczania chorób i szkodników na plantacjach matecznych zastosować można opryskiwacze polowe z PSP, ale w ochronie plantacji owocujących lepsze efekty daje użycie opryskiwaczy rzędowych z PSP. Możliwość regulowania rozpylaczy z wylotami powietrza w opryskiwaczach rzędowych pozwala dostosować technikę nanoszenia cieczy do warunków uprawy. W ochronie truskawek sprawdzili się również opryskiwacze typu Fragaria wyposażone w ramki z małymi tunelami. W tunelu zamontowanych jest 3-5 rozpylaczy, które dokładnie penetrują rośliny nanosząc ciecz roboczą na obie strony liści.

Streszczenia wystąpień na VII TSW znajdują się na stronie: http://www.tsw.com.pl/files/user_managed/pdf/materialy_konferencyjne_tsw2018.pdf.

Małgorzata Kołacz

KONFERENCJA

Goryszewo

15 lutego

O ziemniakach przemysłowych

15 lutego w Goryszewie odbyła się ważna dla producentów ziemniaka przemysłowego konferencja, współorganizowana przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie i Stowarzyszenie Producentów Ziemniaka Przemysłowego w Trzemesznie.

W spotkaniu wzięło udział ponad 100 osób – rolników, specjalistów i doradców związanych z branżą ziemniaczaną. Główny temat konferencji brzmiał: **„Innowacyjne rozwiązania w zakresie postępu biologicznego i ochrony przed patogenami w agrotechnice ziemniaka przemysłowego. Monitorowanie agrofagów ziemniaka”**. Spotkanie poświęcone było problemom przechowywania ziemniaków, z jakimi rolnicy regionu borykali się w kampanii 2017 roku.

Specjaliści IHAR: dr Jerzy Osowski (oddział w Boninie) i dr Wojciech Nowacki (oddział w Jadwisinie) przedstawili działania, jakie należy podejmować podczas uprawy i w trakcie magazynowania ziemniaków, by uniknąć strat. Omawiano zagadnienia dotyczące agro-

techniki, chorób występujących w okresie wegetacyjnym, a także zasady krótkotrwałego składowania bulw i przygotowania ich do odstawy.

Innowacje w zakresie postępu biologicznego omówili przedstawiciele firm hodowlano-nasiennych: Pomorsko-Mazurskiej Hodowli Ziemniaka w Strzekęcinie, Norika, Agrico, Hodowli Ziemniaka Zamarte. Zaprezentowano nowe odmiany, w tym o pełnej odporności na zarazę ziemniaka. To absolutna nowość – dotychczas zgłoszono do rejestru tylko jedną taką odmianę w Holandii i jedną w Polsce.

Przedstawiciele firm Syngenta oraz Belchim Crop Protection omówili nowe środki ochrony roślin do zwalczania zarazy ziemniaczanej, alternariozy i innych chorób mających wpływ na przechowywanie i jakość bulw.

Specjaliści KPODR przedstawili innowacyjne rozwiązanie z zakresu zwalczania agrofagów i zaproponowali rolnikom skorzystanie z programu NegFry w ramach systemu wspomagania podejmowania decyzji w monitorowaniu i zwalczaniu zarazy ziemniaka.

Marek Radzimiński, Sławomir Szpulecki

Przysiek
10 marca

Forum Pszczelarzy

Wraz z Regionalnym Związkiem Pszczelarzy w Toruniu zapraszamy na XXVI Forum Pszczelarzy pod patronatem Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego i Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, które odbędzie się 10 marca w Przysieku. Dla właścicieli pasiek Forum jest pierwszą w sezonie okazją wymiany doświadczeń, zapoznania się z najnowszymi wynikami badań naukowych i regulacjami prawnymi dotyczącymi pszczelarstwa, a także zaopatrzenia się w sprzęt pszczelarski.

LC

Przysiek
24 marca

Jarmark Wielkanocny

Tydzień przed Wielkanocą, w sobotę 24 marca zapraszamy na dziesiąty już przedświąteczny jarmark w siedzibie Oddziału KPODR w Przysieku koło Torunia. Jak zwykle, oprócz kiermaszowych stoisk na gości jarmarku będą czekały również inne atrakcje.

Świąteczne kiermasze w Przysieku zawsze są bogate i różnorodne, oferując oryginalne smaki i doznania artystyczne, a nawet nabycie umiejętności florystycznych i poszerzenie wiedzy o tradycjach kulturowych Kujaw i Pomorza. Jak zwykle, Koła Gospodyń Wiejskich z terenu województwa przygotowują regionalne potrawy, przetwory i ciasta, a pszczelarze przywieżą miody ze swoich pasiek. Będą też stoiska z pieczywem, serami, nalewkami i innymi produktami spożywczymi. Wielu potraw można skosztować na miejscu. Ponadto goście jarmarku będą mogli podziwiać i kupować wyroby tradycyjnego rzemiosła oraz piękne rękodzieło artystyczne, nie zabraknie oczywiście ozdób, stroików, pisanek i palm wielkanocnych. Natomiast u ogrodników i szkółkarzy można zaopatrzyć się w rośliny, nasiona i sprzęt ogrodniczy. Stoiska handlowe i gastronomiczne rozstawione będą zarówno w budynku ODR, jak i przed nim (mamy nadzieję, że pogoda dopisze).

Zainteresowani tradycjami regionu będą mieli okazję uczestniczenia w bezpłatnym pokazie wykonywania ozdób i dekoracji świątecznych. Z pewnością chętnie też posłuchają opowieści o ludowych zwyczajach wielkanocnych i obejrzą występy zespołów folklorystycznych.

Zachęcamy do spędzenia sobotniego przedpołudnia w Przysieku, w przedświątecznej atmosferze i przy muzyce ludowej. Serdecznie zapraszamy 24 marca, w godzinach 10-15. Wstęp i parking bezpłatne.

Liliana Czerwińska
fot. Marek Rząsa

